

Oponentský posudek bakalářské práce Michaely Maratové

„Srovnání pneumatologií křesťanských církví“

Autorka bakalářské práce si zvolila za cíl svého výzkumu představit některé fenomény pneumatologie (tedy pojetí Ducha svatého a jeho působení v Božím lidu) v letničních církvích a porovnat je s pojetím Ducha Božího v Katolické církvi a v Katolické charismatické obnově.

Autorka je studentkou oboru Pedagogika volného času. Lze tedy předpokládat, že se s teologickými tématy a formací studentů Teologie setkávala po čas svého studia spíše okrajově. Právě proto překvapuje, jak se svého spíše teologického tématu dobře formálně i obsahově zhostila.

Autorka vhodně vychází z Biblického textu, ve kterém hledala jednotlivé odkazy na osobu a působení Ducha svatého. Tento biblický úvod se jí pak stal dobrým základem pro prezentaci působení a význam Ducha svatého v letničních církvích: Kristův svědek, zastánce a učitel Božího lidu, nebo zdroj posvěcení věřících.

Odtud přechází na popis pojetí Ducha svatého v Katolické církvi a na zvláště kontrastních místech konstatuje důrazy Katolické charismatické obnovy: Kristův Duch, dárce života a posvěcení, jeho přítomnost v liturgii a svátostech, charismata a talenty.

Autorka zvolila několik oblastí, ve kterých našla významné odlišnosti v pneumatologických důrazech. Jsou jimi eklesiologie jednotlivých církevních společenství (pojetí církve a jejích úřadů), dále sakramentální teologie (svátosti, jejich užívání a chápání) a biblická teologie (především Boží zjevení a četba a aktualizace textu).

Z bakalářské práce je tedy čtenář schopen poznat důrazy letničních církví v oblasti eklesiologie jako Duchem svolaného sboru, ve kterém působí kazatelé zvláště a osobně vybraní Bohem prostřednictvím Ducha, od něhož přijímají dary Ducha podle své služby, ke které byli povoláni. Instituce církve v pojetí letničních, na rozdíl od Katolické církve, spíše ustupuje do pozadí ve prospěch jakéhosi operativního působení Ducha svatého.

Vedle toho však v bakalářské práci vyvstávají některé pasáže a okruhy témat, které – podle mého soudu – nejsou dostatečně promyšleny:

1) V práci není dostatečně promyšlen vztah jednotlivých osob Boží Trojice, jejich jednota i odlišnost. Vzhledem k tomu, že však nejde o práci, která by chtěla vyložit povahu třetí Boží osoby v rámci Trinity, ale spíše popsat pneumatologické pojetí jednotlivých církevních společenství, můžeme některé výroky spíše připsat nepřesné formulaci. Např.

výrok, v němž není jasné, ke komu se zastání a útěcha vztahují, zda k Synu či člověku: „*V Janově evangeliu mluví Ježíš o Duchu jako o svém rovnocenném Zastánci a Utěšiteli.*“

Zvláštní je však také výrok o „*osobním charakteru a citech třetí osoby Trojice.*“ I když se téma Boží emocionality, jak se zdá, opět vrací jako teologické téma.

2) Autorka popisuje pneumatologii letničních církví. Avšak nejde o přílišné zobecnění? Nebylo by přesnější zvolit jako příklad jednu z letničních církví a tu charakterizovat a později také porovnat s konkrétní pneumatologií Katolické církve? Nebo je pneumatologie letničních církví totožná?

3) Autorka ve své bakalářské práci dále objasňuje pojetí „křtu v Duchu“ v letničních církvích. Popisuje křest jako obřad a křest jako personální zkušenost (i když ji na s. 34 uvádí ve spojitosti s biřmováním jako subjektivní zkušenost). Ačkoliv ponechává tomuto tématu ve své práci velký prostor, zdá se, že není dostatečně objasněno, nakolik se tyto dvě zkušenosti k sobě vztahují, nakolik je možné je oddělovat, nebo co tento křest/ příp. tyto křty (?) působí.

4) Při charakteristice povahy duchovních darů poněkud zaniká pojetí spolupráce člověka s Bohem. Autorka sice na s. 21 reflektuje diskusi o duchovních darech jako o nadpřirozeně daných charismatech a o přirozeně vrozených, či získaných talentech, avšak na s. 23 popisuje požadavek poddání se Duchu svatému a jeho vůli. Půjde o typický rys letniční teologie?

5) Na s. 28 popisuje autorka posun chápání církve na II. vatikánském koncilu, který učinil „obrat od hierarchického ke komunitnímu modelu církve.“ Terminologicky by bylo přesnější „kolegiálnímu“ modelu, od kterého se očekává více souhry a spolupráce. Autorka však tento význam předpokládá.

Co se týče struktury práce, měl bych jen jednu výhradu: autorka svou bakalářskou práci rozdělila do dvou částí. V první popsala pneumatologii letničních církví a otázku křtu v Duchu, která je typickou pro letniční církve. Druhou část věnovala pneumatologii Katolické církve a popisu darů Ducha v kp. 4.2, které však, jak vyplývá z následujícího textu, nezastávají v katolické teologii tak ústřední postavení jako otázka křtu v duchu u letničních.

Nebylo by proto vhodnější vyjmout tuto kapitolu jako samostatnou část bakalářské práce a v kapitole katolické pneumatologie uvést výhrady, které Katolická církev vůči pojetí těchto darů uvádí? Případně podřadit tuto kapitolu pod oddíl věnovaný letničním církvím, podobně jako je to v případě křtu v duchu? Zvláště, když mezi letničními církvemi a Katolickou charismatickou obnovou panuje v této otázce shoda? Vždyť autorka na s. 43 v závěru kapitoly 4.2 uvádí: „*Rozdíly mezi katolickou a letniční církví lze identifikovat i*

v pohledu na dary Ducha. Nutno však podotknout, že tyto rozdíly jsou zřetelné pouze mezi letniční a tradiční katolickou církví, ne mezi letniční a katolickou charismatickou obnovou.“

Na škodu této jinak dobré práci je celá řada překlepů, nebo gramaticky neuhlazených formulací:

- s. 8: neujednocené označení hebrejského Ruah a Ruach
- s. 8: „Podle Dolisty knihy“ – *podle Dolistovy knihy*
- s. 10: nevyznačeny odstavce
- s. 12: „Podle slovy evangelikálního teologa“ – *Podle slov*
- s. 15: „zkušenost se samotným Bohem vstupujícího dynamickým způsobem“ - *vstupujícím*
- s. 19: ujíždí nadpis
- s. 38, 40: ujíždí řádek
- s. 40: „Zvěřina přesvědčen, že v současné době“ – *Zvěřina je přesvědčen*
- s. 42: „svátosti jsou ... zprostředkovatelé milosti“ – *zprostředkovatelé milosti, nebo zprostředkované milosti?*

Z předložené bakalářské práce, jak je poznamenáno výše, jasně vyplývají závěry a cíle, které si autorka na počátku výzkumu vytyčila. Čtenář je schopen z předloženého textu získat představu o pojetí a významu Ducha svatého v letničních církvích a zároveň definovat některé významné rozdíly v pojetí Katolické církve.

Bakalářská práce si nečiní nárok na teologické pojednání o Duchu svatém, ale je plodem komparativního a deskriptivního projektu autorky. K některým námitkám, které se týkají formálního vedení výzkumu (např. konkretizace popisovaných subjektů), nebo některým slabinám míry promyšleného textu (např. křest v Duchu) a odůvodnění struktury kapitol se může autorka vrátit v rámci obhajoby své práce.

Bakalářskou práci hodnotím jako velmi dobrou (2) a doporučuji k obhajobě

V Českých Budějovicích, o svátku sv. Benedikta 7. května 2012

Mgr. Tomáš F. Král